



ALMANYA REHBERLİK BÜLTENİ



ÇOCUKLARLA KALİTELİ ZAMAN GEÇİRMENİN YOLLARI



Değerli Veliler,
Sevgili Öğrenciler,

Berlin Eğitim Müşavirliği ve Karlsruhe Eğitim Ataşeliği'nin koordinasyonu ile Berlin, Essen, Karlsruhe, Münih ve Stuttgart Eğitim Ataşeliklerimizdeki uzman öğretmenlerden oluşan yayın kurulumuz tarafından hazırlanan Almanya Rehberlik Bülteni'nin on altıncı sayısını takdim ediyoruz.

Bu sayıda "Çocuklarla Kaliteli Zaman Geçirmenin Yolları" konusu ele alınmaktadır. Bu sayının hazırlanmasında emeği geçen öğretmenlerimize teşekkür eder; bültenin veli, öğrenci ve konuya ilgi duyan tüm vatandaşlarımıza faydalı olması dileğiyle, keyifli okumalar dileriz.

Almanya Rehberlik Bülteni
Yayın Kurulu

BU SAYIMIZDA

- Çocukla Kaliteli Zaman Geçirmek
- Çocuğun Dünyasında Oyun
- Masal ve Hikâyelerin Çocuğun Gelişimine Katkıları
- Anne Babalara Öneriler
- Çocuklarla Keyifle Oynanabilecek İki Oyun
- Bir Soru-Bir Cevap
- Sizden Gelenler
- Kaynak Önerileri

konu başlıkları yer almaktadır.

ÇOCUKLA KALİTELİ ZAMAN GEÇİRMEK

Kaliteli zaman geçirmek, ebeveynlerin, çocuklarıyla karşılıklı olarak ve işbirliğine dayalı bir şekilde etkileşimde bulunması anlamına gelmektedir. Bir başka deyişle, kaliteli zaman geçirmek, çocuğun; bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimine katkı sağlayacak faaliyetlerin işe koşulma pratiklerini içermektedir. Bu pratikler, çocuğun yaşına uygun sorumluluk almasına müsaade eden, karşılıklı etkileşime ve işbirliğine dayalı zaman planlamalarının tümünü kapsayabilir.

Çocukla planlanan bir gezi, hafta sonu için organize edilen bir doğa kampı, yemek masasının çocukla birlikte kurulması, birlikte doğada yapılan bir yürüyüş, amacı ve yöntemi belirlenmiş bir ziyaret, bisiklete binme, birlikte oynanan her türlü oyun, çocukla geçirilen nitelikli zamanlara verilebilecek örneklerden sadece bir kaç tanesidir.



Aile ile geçirilen nitelikli zaman, çocuğun duygusal ihtiyaçlarını karşılamadan yanı sıra eğitici ve öğretici de olabilir. Bunun için en etkili eğitim araçlarından biri oyundur.



ÇOCUĞUN DÜNYASINDA OYUN

Oyun, insan hayatının her evresinde var olan bir etkinliktir. Çocuk için ise oyun, yaşamın ilk yıllarında onun çevresini tanıması ve kendini ifade etmesi için geliştirdiği bir “dil” dir. Çocuğun gerçek dünyayı anlamlandırma aracıdır. Aynı zamanda oyun; sosyal, fiziksel ve kavramsal gelişim konusunda en etkili eğitim programıdır. Çocuk oyunla öğrenir. Balık için su ne ise, kuş için gökyüzü ne ise çocuk için de oyun odur. Çocuk, oyun ile dünyaya dair temel bilgileri edinmeye başlar. Oyun, hayatının ilerleyen dönemlerindeki öğrenmeler için esneklik yaratır ve potansiyel geliştirir. Bir keşif aracı olarak oyun, nesnelere tanıma, anlamlandırma, gruplama, birbirleriyle ilişkilendirme, deneme yanılma yolu ile yaparak-yaşayarak öğrenme fırsatı verir. Yaratıcılık becerilerini geliştirir. Çocuk oyun sırasında arkadaşının rolünü, duygu ve düşüncelerini anlayarak ona göre davranış geliştirmeye ve tepki vermeye çalışır. Çocukların oyunda problem çözme, amaç bulma, uzlaşma, öz denetim gibi becerileri kullanmaları adeta gerçek hayat için bir ön hazırlıktır.

Oyunun; müziksel-ritmik, fiziksel, geleneksel, sportif, sözcük, taklit, matematik, bilgisayar, kart, şans ve zekâ oyunları gibi birçok türü bulunmaktadır. Bütün bu türlerin kendine özgü incelikleri ve faydaları mevcuttur. Her bir tür, çocuğun farklı yeterliliklerine hitap eder. Çocuğun gelişim evrelerinin doğal süreci olarak ortaya çıkan ilk oyun türü sembolik oyundur. Çocuğun hayal dünyasına açılan kapı olan sembolik oyun kurma, çocuklarda 1-1,5 yaş arasında başlayıp 3-5 yaşlarında karmaşık sosyal durumları taklit etme ile devam eder. 11 yaşlarında ise kaybolmaya başlar.



Çocuğun, oyuncak bebeğine canlı gibi davranıp onu doyurmaya çalışmasını, o üşümesin diye üstünü örttüğünü hepimiz görmüşüzdür. Bu, eğitim bilimlerinde “canlandırıcılık” (animizm) olarak geçen bir kavramdır. Dört aşama sonunda kaybolan bu bakış açısını bilmek, çocuğun davranışlarının nedenlerini anlamamızı ve ona göre tutum geliştirmemizi kolaylaştırır.

Buradan hareketle çocuğun kurduğu oyunların kendi içinde bir mantığı olduğunu anlayabiliriz. İşlem öncesi dönemde olan bu çocuğa karşı kullandığımız dilin anlayışlı, şefkatli ve destekleyici olması çok önemlidir. Çocuğa bu dönemde olumsuz ve yargılayıcı bir üslupla karşılık verilmesi doğru olmaz.

Çocuk, arkadaşları ile oyun kurarken sosyal yaşantıları canlandırmaya çalışır. Örneğin; komşuculuk oynar. Anne, baba, doktor, öğretmen olma gibi öykünmelerde bulunur. Yani oyunda -mış gibi yapar. Bu bahsettiğimiz oyunlar sembolik oyunlardır ve gerçekliğin üzerinden bir çeşit rol yapmayı içerirler, tam manasıyla gerçeği yansıtmazlar. Bunlar ve bunlara benzer oynanan serbest oyunların, çocuğun bilişsel gelişimini desteklemesinin yanında, kültürel aktarım konusunda da önemli bir işlevi vardır. Bunun nedeni oyunların “kültüre özgü” olma özelliğidir.



Lethbridge Üniversitesi'nde (Alberta, Kanada) araştırmacı olan Sergio Pellis oyunla kazanılan deneyimin beyinde nöral bağlantıları değiştirdiğini ifade etmiştir. Çocuk oyun sırasında dil ve sosyal becerilerde gelişirken oyunla kendini ifade edebilmekte, yeni beceriler kazanabilmektedir. Oyun, işitsel-görsel dikkat, dürtüsellik kontrolü, öz denetim gibi mekanizmaları da aktif hale getirir. Üstüne bir de bu oyunlar aile ile oynandığında çocuğun ilgi ve sevgi ihtiyacı karşılanmakta, çocukta özgüven duygusu gelişmekte, çocuk ruhsal olarak beslenmektedir. Aile bağları da bu doğrultuda hızla güçlenmektedir.

MASAL VE HİKÂYELERİN ÇOCUĞUN GELİŞİMİNE KATKILARI

Masal ve hikâyeler en başta sakinleştirici etkisiyle, aslında bir eğitim öğretim aracıdır. Sembolizasyon yolu ile mesajlar iletmenin en tatlı ve eğlenceli yoludur. Masallarla erken çocukluk döneminde tanışan çocuk, kitap figürüyle ve sanatsal bakış açısı ile de tanışmış olur. Amaca uygun seçilmiş masal ve hikâyeler dil gelişimine katkı sağlarken, kuşkusuz okuma alışkanlığına da temel oluşturur. Kültürün, bilinçdışı süreçlerle çocuğa aktarımının anahtarı olabilir. Masal ve hikâye kahramanlarında kendini bulan çocuğun hayal gücü de gelişir.



Masal ve hikâye anlatımı ile anlatan ve dinleyen arasında kurulan duygusal bağ güçlenir, ilişkiye güven gelir. Çocuk doğruyu-yanlışı, iyiyi-kötüyü ayırt eder. Sosyal ilişkilerde iletişim yöntemlerini öğrenir. Yani çocuğa, çevreye vereceği tepkilerde kahramanlar model olur. Öfkeli çocuklarda ve kardeş kıskançlığında çocuğun duygu durumunu dengeler.



Masallar ve hikâyeler dil, sosyal-duygusal, bilişsel olmak üzere üç gelişim alanını destekler. Çocuğa anne karnından itibaren katkı sağlamaya başlayabilir. Okul öncesi dönemde zihinsel şemalar oluşturma, sözcükler arası ilişki kurma, kavramsallaştırma, tahminde bulunma, karşılaştırma gibi bilişsel işlemlerin gelişimini sağlar. Her yaşta, okuma/dinleme, okuduğunu/dinlediğini anlama tüm bu bilişsel işlemler için oldukça kıymetlidir. Masal ve hikâye anlatımı, çocukluk döneminde güçlü bir önleyici hizmet ve sonrasında ise iyileştirme aracıdır.



Çocuğa okunacak masal ve hikâye kitaplarının çocuğun gelişim dönemleri ile duygusal ihtiyacına göre özenle seçilmesi gerekir. Okumanın, uyku öncesi rutini olarak belirlenmesi okuyanla çocuk arasında duygusal yakınlık sağlar. Ancak gün içerisinde özel planlanmış aile okuma saatleri de çocuk üzerinde oldukça olumlu etkiler oluşturur. Ayrıca yapılan araştırmalarda bazı okuma tekniklerini kullanmanın bilişsel gelişimde hızlı ve güçlü etkiye sahip olduğu görülmüştür.



ANNE VE BABALARA ÖNERİLER

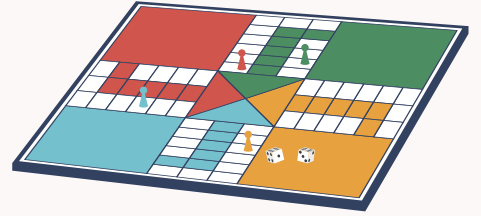
01

Kaynak önerileri bölümünde yer alan dijital kitap okuma etkinlikleri ve dergi aktiviteleri değerlendirilebilir. Kitap seçiminde çocuğun yaşı, gelişim düzeyi, ilgileri ve duygusal hassasiyetleri mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır.



02

Geleneksel Türk çocuk oyunlarından amiral battı, kızmabirader, mangala, dokuztaş gibi oyunlar, tercih edilebilecek eğlenceli ve öğretici grup oyunlarından.



03

Evet-hayır, gece-gündüz, sessiz sinema, isim-şehir oyunları da pek çok ebeveynin bildiği ve tercih edebilecekleri oyunlardandır.

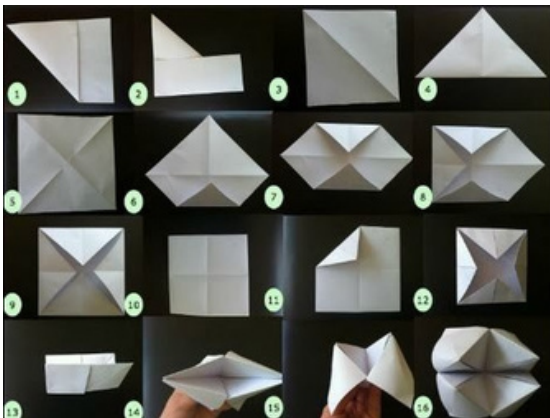
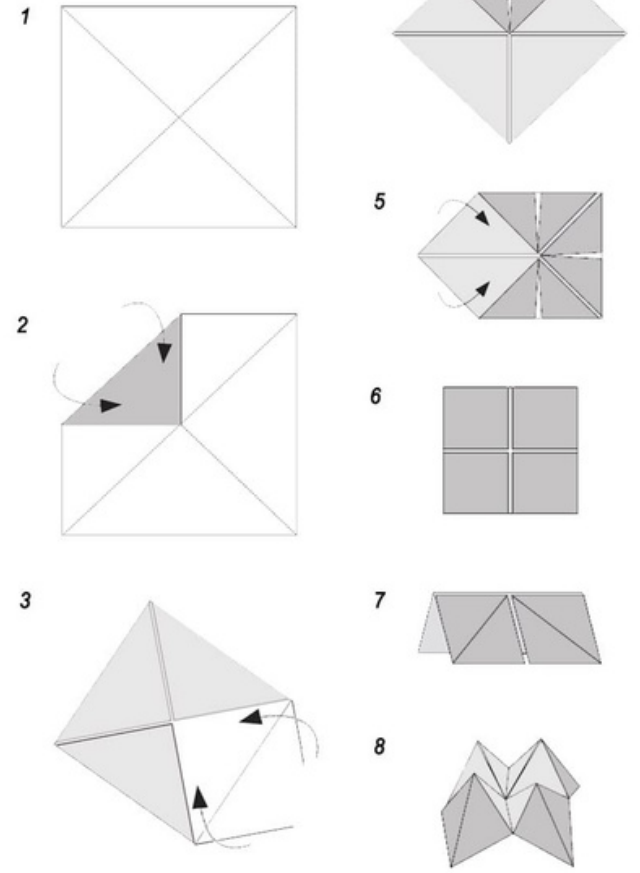


ÇOCUKLARLA KEYİFLE OYNANABİLECEK İKİ OYUN

1 Tuzluk Oyunu

Aynı zamanda origami çalışmasını da içerir. Öncelikle A4 kâğıdı katlanarak kare şeklinde kesilir. Daha sonra zarf şeklini alacak biçimde uçlarından katlanır. Arkası çevrilerek yine aynı işlem uygulanır. En son karelerin içine parmaklar yerleştirilerek son şekli verilir. Sekiz yönerge belirlenir. Üzerine eğlenceli görevler ya da amaca uygun olmak üzere, basit zihinden matematik işlemleri, tekerlemeler, canlandırılması istenen fiiller yazarak oynanabilir. Yazılacaklar, oyuncular tarafından çeşitlendirilebilir. Yönergeleri yerine getirecek oyuncu tarafından dışarıdan bir bölüm seçilip zar atılır. Çıkan sayı kadar tuzluk çevrilir. Her ne çıktıysa yönerge gerçekleştirilir. Bir oyunluk tuzluk yazı örnekleri: Fıkra anlat, tekerleme söyle, şarkı söyle, üç defa zıpla, bir hayvan taklidi yap, üç defa kendi etrafında dön, bir meslek taklidi yap (doktor, öğretmen vb.) en sevdiğin rengi söyle ve göster gibi...

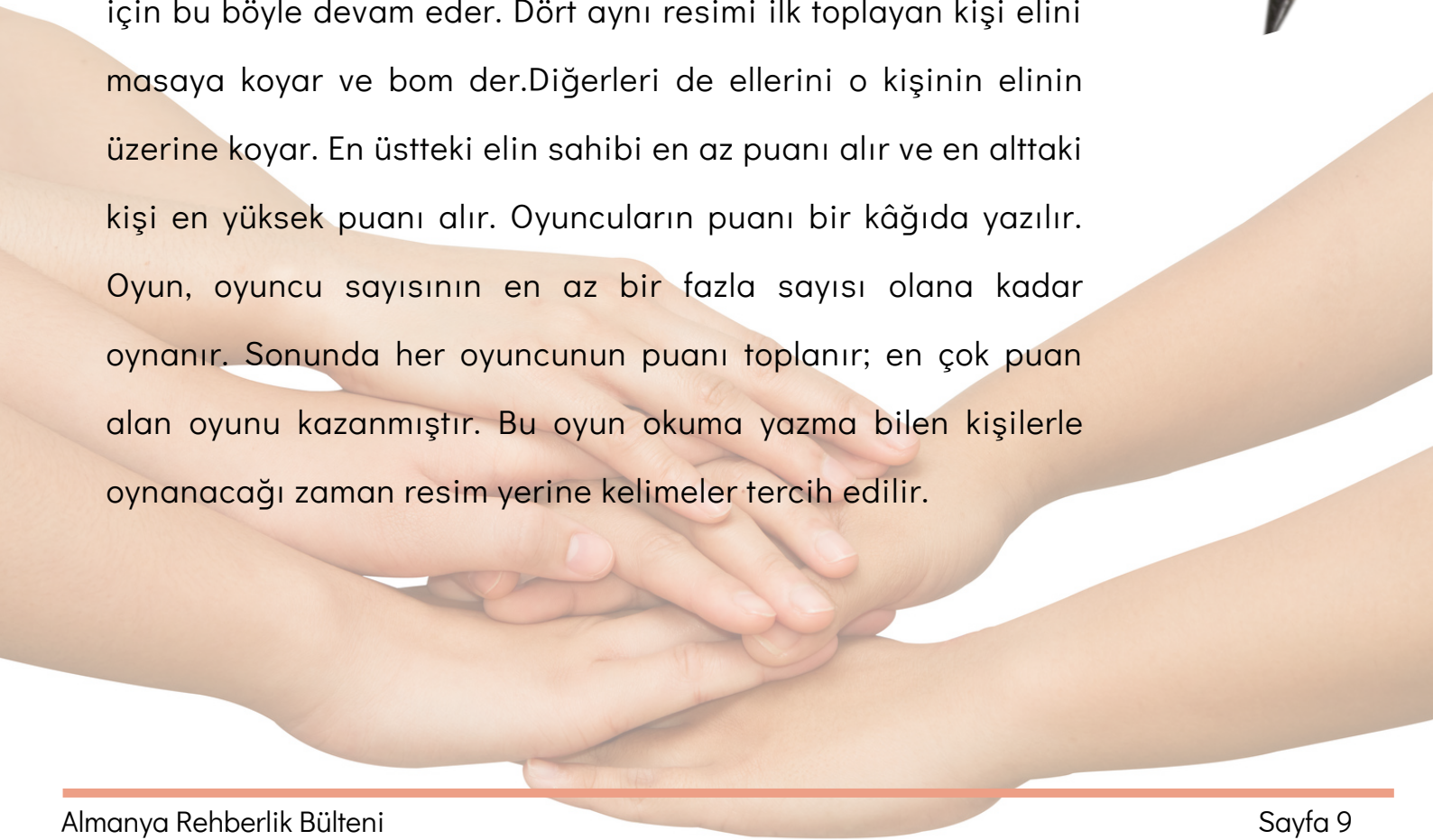
Cootie Catcher



Resimlerle Bom Oyunu

2

Grup üyeleri, örneğin; dört kişi oynayacaksa, birbirinden farklı bir meyve seçerler. Küçük bir kâğıda oyuncu sayısı kadar, seçilen meyvenin resmi yapılır. Ardından tüm kâğıtlar, resimler içe gelecek şekilde katlanır ve ortaya atılır. Herkes oyuncu sayısı kadar kâğıdı eline alır ve kimseye göstermeden açıp bakar. Amaç aynı meyve resminin olduğu dört kâğıdı ilk önce toplamaktır. Kağıtları ortaya atan kişi oyunu başlatır ve elindeki kağıtlardan birini seçerek sağındaki kişiye verir, böylece elinde üç kağıt kalır. Oyunu başlatan kişiden bir kağıt alan ikinci kişinin elinde beş kağıt olur ve bu kişi de elindeki kağıtlardan seçtiği bir tanesini kendi sağındaki kişiye verir. Tüm oyuncular için bu böyle devam eder. Dört aynı resmi ilk toplayan kişi elini masaya koyar ve bom der. Diğerleri de ellerini o kişinin elinin üzerine koyar. En üstteki elin sahibi en az puanı alır ve en alttaki kişi en yüksek puanı alır. Oyuncuların puanı bir kâğıda yazılır. Oyun, oyuncu sayısının en az bir fazla sayısı olana kadar oynanır. Sonunda her oyuncunun puanı toplanır; en çok puan alan oyunu kazanmıştır. Bu oyun okuma yazma bilen kişilerle oynanacağı zaman resim yerine kelimeler tercih edilir.



1 SORU



1 CEVAP

Soru: Anne babalar olarak çocuklarla kitap okurken hangi eğitici okuma tekniklerini kullanabiliriz?

- Cevap:**
- 1- Okuma bittiğinde 5N1K dediğimiz bir yöntemi kullanabiliriz. Bu yöntem, okunan içerik hakkında “Kim?”, “Ne?”, “Nerede?”, “Ne Zaman?”, “Nasıl?” ve “Niçin?” sorularını sorarak çocuğu düşünmeye yönlendirmektedir.
 - 2- Okunan kitabının resimleri sırayla gösterilerek resim okuma çalışması yapılabilir.
 - 3- Önceden okunmuş kitapta çocuğun resimlere sırasıyla bakarken hikâyeyi anlatması istenebilir.
 - 4- Okuma sonrası çocuktan sesli ya da sessiz rol oynama yöntemiyle karakterleri canlandırması istenebilir.

SİZDEN GELENLER



Bülten içeriğini sesli olarak dinleyebilmek harika.

Çok teşekkür ediyorum. (A.N.)

Bülten konuları kadar kaynak öneriler bölümünü de çok beğeniyorum. Özel Eğitim Çocuk Dergisi sitesini tüm ailelere tavsiye ediyorum. Sesli dergi ve videolar bölümünü çocuğum çok beğendi. Teşekkürler (G.K.)

Sizler de bültenimizde yer alan konularla ilgili deneyimlerinizi ve düşüncelerinizi almanyarehberlikbulteni@gmail.com adresine gönderebilirsiniz.



KAYNAK ÖNERİLERİ

FİLM ÖNERİSİ


<http://>
DİJİTAL TÜRKÇE
HİKAYE KİTAPLARI

TRT ÇOCUK SİNEMASI

İçeriğinde yer alan filmlerden çocuğunuzun ilgi alanına göre seçim yaparak aile sineması etkinliği yapabilirsiniz.

<https://www.trtcocuk.net.tr/ebeveyn-akademisi/trtcocukdergisi>

NASREDDİN HOCA ZAMAN
YOLCUSU ÇİZGİ FİLM SERİSİ

<https://www.trtcocuk.net.tr/nasreddin-hoca-zaman-yolcusu>

EBA, T.C. Milli Eğitim Bakanlığımızın Eğitim Bilişim Ağı zengin içerikleri ile öğrenci, veli ve öğretmenlere hizmet vermektedir. Ücretsiz mobil uygulamaları da mevcuttur.

<https://www.eba.gov.tr/dil-ogrenimi/turkce/hikaye-kitaplari>

VIDEO ÖNERİSİ

Geleneksel Çocuk Oyunları:

<http://meb.ai/G8688U>



"MEB KÜLTÜR YAYINLARI"

T.C. Millî Eğitim Bakanlığımız, kültür yayınlarının tamamını dijital ortama taşıdı. Çocuk yayınları ve daha fazlasının ücretsiz olarak sunulduğu mobil uygulamalara aşağıdaki linklerden ulaşabilirsiniz.

IOS mobil marketinden

<http://meb.ai/tVTjrV>,

Android mobil marketinden

<http://meb.ai/ve0m1S>

uzantısından indirilebilirsiniz.

TRT ÇOCUK KİTAPLIK

Sesli çocuk kitaplarına ve mobil uygulamalara ulaşabilirsiniz.

<https://www.trtcocuk.net.tr/trt-cocuk-kitaplik>

DERGİ ÖNERİSİ

TÜBİTAK Yayınları Bilim Çocuk Meraklı Minik E-Dergilerinin geçmiş sayılarına arşivden ücretsiz erişim sağlayabilirsiniz.

<https://services.tubitak.gov.tr/edergi/yillaraGoreArsiv.htm>



Bültenimizi sesli olarak dinlemek için kodu cep telefonunuz ile taratabilir ya da bağlantı linkinden erişim sağlayabilirsiniz.

Bağlantı:

<https://bit.ly/3pil5r9>



ELEKTRONİK KAYNAKLAR:

1. <https://neu.edu.tr/kaliteli-ve-verimli-zaman-gecirmek-aile-iliskilerini-guclendiriyor/>
2. <https://tedmem.org/mem-notlari/oyun-cocuk-beynini-sosyal-ve-akademik-basariya-yonelik-nasil-gelistiriyor>

Bu bültende kullanılan resim ve grafik özellikleri dizgi programında (canva.com) yer alan öğelerdir.

Bu bülten, Türkiye Cumhuriyeti Berlin Eğitim Müşavirliği ve Karlsruhe Eğitim Ataşeliği koordinesinde Almanya'da görevli Psikolojik Danışmanlar ve Türkçe ve Türk Kültürü öğretmenlerinden oluşan yayın kurulu tarafından hazırlanmıştır.

YAYIN KURULU

Başkan

Dr. Uğur ACAR
Karlsruhe Eğitim Ataşesi

Genel Sekreter

Ulaş ÖZKAHRAMAN - Berlin Eğitim Ataşeliği

Koordinatör

Hatice TURAN - Karlsruhe Eğitim Ataşeliği

İçerik Hazırlama

Bahrinur POLAT - Berlin Eğitim Ataşeliği
Burcu İLERİ ÜNYELİ - Essen Eğitim Ataşeliği
Leman AKSU - Karlsruhe Eğitim Ataşeliği
Mahmut IŞIK - Karlsruhe Eğitim Ataşeliği
Sevgi MOĞULTAY KÜÇÜKSAKALLI - Stuttgart Eğitim Ataşeliği

Dil ve Anlatım Kontrolü

Sevinç GÜNEŞ - Berlin Eğitim Ataşeliği

Tasarım

Derya YEŞİLYURT - Stuttgart Eğitim Ataşeliği
Lamia Büşra YEŞİL - Münih Eğitim Ataşeliği
Mustafa YILMAZ - Karlsruhe Eğitim Ataşeliği

Sayı Sorumluları

İçerik: Burcu İleri ÜNYELİ - Essen EA
Dil ve Anlatım: Mevlüt YAMAÇ - Karlsruhe EA
Tasarım: Lamia Büşra YEŞİL - Münih EA
Seslendirme: Mevlüt YAMAÇ - Karlsruhe EA

Yayın Sahibi

Berlin Eğitim Müşavirliği
Karlsruhe Eğitim Ataşeliği

Almanya Eğitim Müşavirliği ve Ataşeliklerimiz



<http://berlinem.meb.gov.tr>
<http://berlin.meb.gov.tr>
<http://dusseldorf.meb.gov.tr>
<http://essen.meb.gov.tr>
<http://frankfurt.meb.gov.tr>
<http://hamburg.meb.gov.tr>
<http://hannover.meb.gov.tr>
<http://karlsruhe.meb.gov.tr>
<http://koln.meb.gov.tr>
<http://mainz.meb.gov.tr>
<http://munih.meb.gov.tr>
<http://munster.meb.gov.tr>
<http://nurnberg.meb.gov.tr>
<http://stuttgartegitim.meb.gov.tr>